TOKIKO ERALDAKETA EKONOMIKOAREN ERRONKAK

Posted on 16/10/2023 by Naider

Udalerrien, eskualdeen eta eskualdeen eraldaketa ekonomikoko **prozesuak konplexuak dira, eta hainbat faktorek eta tresnek elkarreragiten dute**. **Etengabeko prozesu** bat da, non **ziurgabetasuna konstantea** den eta kontroletik kanpo dauden **kanpoko faktoreek** eragiten duten.

Globalak garrantzia du tokian-tokian. Joera, estrategia eta politika globalek edo udalaz gaindikoek eragin zuzena dute eskualde- eta toki-mailako politikak, proiektuak eta bestelako ekimenak ezartzean.

Maila globalean sortzen diren erabakiek eta jarraibideek eragin handia dute tokiko erronkei aurre egiteko moduan eta aukerak aprobetxatzeko moduan. Beraz, lerrokatze "adimenduna" funtsezkoa da tokiko komunitatearen garapen eraginkorra lortzeko. Eraldaketa ekonomikoko prozesuen ezaugarri diren erronka nagusietako batzuk biltzen ditugu:

Edukiarekin lotutako erronkak

Espezializazio adimendunaren kontzeptua (RIS3 ingelesezko siglengatik) duela hamarkada bat inguru agertu zen, eta sendo finkatu zen Europako kohesio-politika erreformatuaren barruan, eta Europako lurraldeen erreferentzia-esparru bihurtu zen eraldaketa ekonomikoko prozesuei ekiteko orduan. Espezializazio adimenduneko estrategien azpian dagoen printzipioa honako hau da: **aukera-lurraldeak bilatzea** eta eremu horietako gaitasunen kontzentrazioaren eta aglomerazioaren bidez aprobetxatzea. Espezializazio adimendunean oinarritutako eraldaketa ekonomikoko prozesuak bultzatzeko beharrezkoak diren politikek, beraz, **kontuan izan behar dituzte tokiko testuingurua, baliabideak eta aukerak**, faktore horiekiko sentikorrak diren eraldaketa-prozesuak lortzeko.

Printzipio generikoen eta printzipio espezifikoagoen arteko tentsioei

aurre egitea

Eskualde/eskualde/udalerrirako estrategia espezifikoen beharra printzipio generikoekin orekatzea erronka bat izan daiteke. Printzipio generikoetan, eskualdeek bat egiteko bete behar duten politika-maila batean ezarritako baldintzak eta irizpideak sar daitezke. Baldintza horiek, batzuetan, gatazka sor dezakete eskualdeko/eskualdeko/udaleko behar eta testuinguruen aniztasunarekin.

Eraldaketa ekonomikoko prozesuak etengabeak dira

Ekonomiaren eta teknologiaren egoera etengabe aldatzen ari da. Eskualdeek espezializazio adimenduneko estrategiak egokitzea eskatzen duten aukera eta erronka berriak sor daitezke. Baliteke eskualdeek digitalizazioarekin, iraunkortasunarekin eta erresilientziarekin lotutako gaiak jorratu behar izatea beren estrategia eguneratuetan. Gainera, egoera sozioekonomikoek edo aurreikusi ezin diren gertaerek politiken eta estrategien funtzionamendua eten dezakete. Baliteke eskualdeek espezializazio adimendunaren ikuspegiak egokitu behar izatea kanpo-faktore horiei erantzuteko, eta, askotan, mugatu egiten dira gaitasunei eta baliabideei dagokienez.

Ebaluazio-prozesuak eta ebidentzia lortzea sistematizatzea

Ex-ante zein ex-post (gutxienez ex-post) ebaluazio-protokolo sistematizatuak edukitzeak aukera ematen du lortutako emaitzen eta ikaskuntzen inguruan ebidentzia metatzeko eta toki-mailan egiten diren apustu estrategikoen edukia eta norabidea etengabe hobetzeko.

Estrategien partaidetza-prozesuekin lotutako erronkak

Estrategien edukia tokiko testuingurura egokitu behar izateak prozesu parte-hartzaileak izatea eskatzen du (edo Europatik deitzen den bezala, Entrepreneurial Discovery Process – EDP). Parte-hartze prozesuetan eta estrategien edukia "bottom-up" prozesu gisa sortzean indar handia izateak elkarlaneko tresnak eta tresnak garatzea eskatzen du.

Eragileak mobilizatzeko gai izatea

Eragileak mobilizatzea funtsezko alderdia da espezializazio adimenduneko estrategiak ezartzeko eta "bottom-up" prozesua izan dadin lortzeko. Zehazki, hainbat eragile inplikatu eta koordinatu behar dira estrategia gauzatzeko orduan, hala nola enpresak, ikastetxeak, zentro zientifiko-teknologikoak edo herritarrak. Gaitasun hori funtsezkoa da estrategiak arrakasta izan dezan; izan ere, berrikuntzako eta garapen ekonomikoko helburu komunak lortzeko interesa duten alderdi askoren lankidetza eskatzen du.

Interes desberdinak uztartzea

Eragile eta alderdi interesdun askoren interesak eta helburuak koordinatzeko eta bateratzeko gaitasuna; besteak beste, enpresak, hezkuntza-erakundeak, administrazio publikoa edo zentro

zientifiko-teknologikoak. Interesen lerrokatzea funtsezkoa da parte-hartzaile guztiek norabide berean lan egiten dutela eta espezializazio adimendunaren estrategian modu eraginkorrean laguntzen dutela bermatzeko. Erronka bat izan daiteke, hainbat eragilek lehentasun eta agenda desberdinak izan baititzakete, eta beharrezkoa da lankidetza eta elkarrekiko konpromisoa motibatzeko moduak aurkitzea. Eragile horien artean parte-hartze aktiboa eta adostasuna sortzea funtsezko elementuak dira erronka hori gainditzeko eta estrategia benetan "bottom-up" eta eraginkorra izan dadin lortzeko.

Gaitasun teknikoak izatea

Alderdien artean (enpresak, zentro zientifiko-teknologikoak, administrazio publikoa, ikastetxeak) politikak ezartzearekin zerikusia duten partaidetza-prozesuetan eraginkortasunez parte hartzeko, gobernuan trebetasunik ez izateak, bitarteko erakundeek eta beste eragile garrantzitsu batzuek aurkikuntza-prozesuaren emaitza eraginkorrak mugatzen dituzte. Interesdunen trebetasun falta gainditzeko eta aztertutako kasuetan gaitasunen garapen nabarmenaren garrantzia indartzeko, herrialdeek eta eskualdeek berariazko neurriak ezarri beharko lituzkete interesdunei espezializazio adimenduneko prozesuan parte hartzeko beharrezkoak diren trebetasunak garatzen laguntzeko.

Gobernantzarekin eta estrategien koordinazioarekin lotutako erronkak

Oro har, espezializazio-estrategiek eta horiek bultzatzeko beharrezko politikek ez dute azpieskualdeetako eragileen zeregina jorratzen, batez ere probintzietakoak eta udaletakoak. Erronka hori garrantzitsua da, erakunde-maila horiek berebiziko garrantzia baitute eskualde-garapeneko eta berrikuntzako politiketan. RIS3ren barruan maila anitzeko gobernantza-esparrua nola eraiki eta kudeatu behar den ulertzea politikak eraginkortasunez ezartzeko alderdi garrantzitsua da.

Erakundeen lidergoa eta egonkortasuna aldi luzeetan

Erakundeen egonkortasuna funtsezkoa da eskualdeetako politikek eta estrategiek jarraipena izan dezaten eta emaitzak denboran zehar eman ditzaten. Estrategia horiek inplementatzeko ardura duten erakundeak maiz aldatzen badira lidergo politikoan izandako aldaketengatik edo plangintzan jarraitutasunik ez izateagatik, etenak eta koherentzia falta sor daitezke politikak gauzatzean.

Hainbat erakunde-maila eta jarduera-eremu koordinatzea

Espezializazio-estrategiak aplikatzeko, erakundeen (tokikoa, eskualdekoa, nazionala eta Europakoa) eta jarduera-eremuen (industria-lurzoruaren kudeaketa, hezkuntza, berrikuntza, etab.) arteko koordinazioa behar da. Maila eta jarduera-eremu horien arteko lerrokatzea eta lankidetza ziurtatzea erronka iraunkorra da.

Oreka egokia aurkitzea malgutasunaren eta helburuak lortzearen artean

Politiken arduradunek eta eskualdeetako agintariek oreka egokia aurkitu behar dute eskualdeei malgutasun nahikoa ematearen artean, beren estrategiak testuinguru bakarrera egokitzeko eta berrikuntza-politikaren zenbait helburu eta printzipio orokor betetzen direla bermatzeko.

Irudi nagusia: Anders Jildén, Unsplash